SERIJA NOVAC · II

Računaj na sebe

Zašto država neće financirati vašu budućnost — i što s tim učiniti

SOLIDUS DIGITAL

SERIJA NOVAC · II

Računaj na sebe

Zašto država neće financirati vašu budućnost — i što s tim učiniti

SOLIDUS DIGITAL

© 2026. Sva prava pridržana.

Napomena: ova knjiga ne sadrži savjete o ulaganju, ne preporučuje nijedan financijski proizvod, fond ni posrednika i namijenjena je isključivo obrazovanju. Autor nije ovlašteni investicijski savjetnik. Svi prinosi u knjizi iskazani su realno (iznad inflacije), a svi iznosi u današnjoj kupovnoj moći. Sve brojke imaju izvor i datum; promjenjive su skupljene u Dodatku F.

Sadržaj

Predgovor

Uvod

I. dio - Računica

1. Ugovor koji niste potpisali
2. Demografija je sudbina
3. Kako mirovina stvarno nastaje
4. Vaša brojka
5. Tihi porez

II. dio - Pamćenje

6. Madrac
7. Krize se događaju drugima
8. Švicarski test

III. dio - Ogledalo

9. Zašto pametni ljudi donose loše financijske odluke
10. Trka koju nitko ne dobiva
11. Cijena nečinjenja

IV. dio - Sustav

12. Ono što ide prije svega ostalog
13. Ulaganje za normalne ljude
14. Plan na jednoj stranici

Dodaci

Dodatak A - Metodologija „vaše brojke”

Dodatak B - Kontrolne liste po životnim situacijama

Dodatak C - Rječnik moći

Dodatak D - Razgovor s djetetom o novcu

Dodatak E - Obiteljska stranica

Dodatak F - Izvori i podaci

PREDGOVOR

Zašto sam ovo morao napisati sam

Ovu knjigu nisam počeo pisati zato što sam imao što reći. Počeo sam je pisati zato što je nisam mogao pronaći.

Godinama sam čitao sve o osobnim financijama što mi je došlo pod ruku - domaće naslove, prijevode, klasike koji se preporučuju u svakom popisu, novije knjige koje obećavaju sustav. Neke su bile odlične. Iz većine sam nešto naučio.

Ali sve su, do jedne, imale isti nedostatak: **bile su napisane za nekoga drugoga.**

Što je nedostajalo

Nije riječ o jeziku. Prijevod je najmanji problem.

Riječ je o tome da se financijski savjet ne može preseliti iz jedne zemlje u drugu bez preračunavanja - jer ono što savjet čini korisnim nisu načela, nego brojke i pravila iza njih. A brojke i pravila su svugdje drukčiji.

Evo nekoliko primjera koje ćete naći razrađene u ovoj knjizi, a koje nijedna od knjiga koje sam pročitao nije mogla znati.

„Odvojite tri do šest mjeseci troškova." Najcitiranije pravilo u cijeloj literaturi. Dolazi iz zemlje u kojoj gubitak posla znači gubitak prihoda. U Hrvatskoj to nije točno, pa sam ga izračunao iznova - na stvarnim iznosima naknade za nezaposlene. Za prosječnog zaposlenika s pravom na naknadu potrebna je pričuva **gotovo tri puta manja** od one koju to pravilo propisuje. Cilj koji je izgledao nedostižno odjednom je dostižan, a koliko znam, to za hrvatskog čitatelja još nitko nije izračunao.

„Tržište donosi osam do deset posto godišnje." Točno - ali nominalno. Kad se od toga odbije inflacija, ostaje otprilike pet posto. Razlika između te dvije brojke, primijenjena na tridesetogodišnji plan, iznosi više od pedeset tisuća eura koje ne postoje. U knjigama iz kojih se to prepisuje razlika je često podrazumijevana; u prepisivanju se izgubi.

„Ne trošite na sitnice." Provjerio sam na službenim podacima o potrošnji hrvatskih kućanstava. Nužde gutaju gotovo tri petine proračuna, odjeća je sedam posto, restorani pet. Prosječan Hrvat nije rasipan i knjiga koja mu to predbacuje gubi ga na trećoj stranici. Prava priča je drugdje - i u desetom je poglavlju.

Mirovina. Ovdje prestaje svaka mogućnost prijevoda. Hrvatski mirovinski sustav ima vlastitu formulu, vlastiti dodatak od dvadeset sedam posto o kojem se ne govori, vlastiti prag najniže mirovine ispod kojeg cijeli bodovni sustav prestaje biti važan - a taj se prag, kad se izračuna, nalazi točno ondje gdje je medijalna hrvatska plaća. Nijedna prevedena knjiga to ne može reći, jer o tome ne zna ništa.

I na kraju ono što nijedna strana knjiga ne može ni dotaknuti: hiperinflaciju iz 1993., zamrznutu deviznu štednju, pretvorbu, kredite u švicarskim francima. To nije povijest nego objašnjenje zašto hrvatska kućanstva danas drže desetke milijardi eura na računima koji im ne donose gotovo ništa. Financijski savjet koji to ne razumije nije pogrešan - nego bezvrijedan, jer se obraća čovjeku koji ne postoji.

Zašto sam je napisao sam

Postoji jedan način razmišljanja koji me prati cijeli život i vjerojatno objašnjava više od svega ostaloga: **ako nešto ne postoji, a trebalo bi, napravi to.**

Nisam ovu knjigu napisao zato što se smatram najpozvanijim da je napišem. Napisao sam je zato što sam je tražio, nisam je našao, i u nekom trenutku shvatio da čekam da je netko drugi napiše.

Zato sam uzeo sve klasične preporuke iz literature koju sam pročitao - svaku od njih - i razbio ih na najsitnije dijelove. Zatim sam svaki dio provjerio na hrvatskim podacima, hrvatskim zakonima i hrvatskim institucijama, i sastavio ih nanovo. Ono što je izdržalo provjeru, ostalo je. Ono što nije, prepisano je ili izbačeno.

Nekoliko puta me to odvelo do zaključaka suprotnih od onih s kojima sam počeo. Ostavio sam ih takvima, jer je knjiga koja se ne da opovrgnuti vlastitim podacima propaganda, a ne knjiga.

Tri provjere koje možete napraviti odmah

Financijski savjet danas je postao sadržaj. A sadržaj se ne pravi da bi se upotrijebio, nego da bi se pogledao - i to je razlika koja objašnjava gotovo sve ostalo. Tekst napisan za doseg mora biti kratak, ugodan i općenit. Tekst napisan za uporabu mora biti točan, i pritom smije biti dosadan.

Ne tražim od vas da mi vjerujete koje je ovo od toga dvoga. Tražim da provjerite, i evo tri načina.

Prvi: pogledajte prodaje li vam knjiga išta osim same sebe. Ne prodaje. U njoj nećete naći ime nijednog fonda, nijedne platforme, nijedne banke ni proizvoda - ni preporučenog, ni osuđenog. U njoj nema tečaja koji slijedi, nema ponude savjetovanja, nema poveznice na kojoj netko zarađuje. To možete provjeriti listanjem, u dvije minute. Ako knjiga o novcu igdje vodi prema nečijem računu, sve ostalo u njoj treba čitati s tom činjenicom u glavi.

Drugi: otvorite bilo koju stranicu i nađite brojku. Uz nju stoji izvor i datum. Uzmite je i provjerite kod izvora. Prosječni sadržaj o financijama gotovo nikad ne izdrži tu provjeru - ne zato što laže, nego zato što prepisuje od nekoga tko je prepisao. Ova knjiga ima šesnaest odjeljaka s izvorima i dodatak u kojem su sve brojke skupljene s datumom. Napravljeni su upravo zato da ih se provjeri.

Treći, i najvažniji: pogledajte Dodatak A. U njemu je objavljena cijela metodologija izračuna - formula, parametri, pretpostavke i, što je najneugodnije, **smjer u kojem svaka pretpostavka griješi**. Ondje piše da je moj izračun vjerojatnije preoptimističan nego prepesimističan, i zašto. Nitko tko prodaje strah ne objavljuje takav dodatak, jer si ga ne može priuštiti.

Za koga ovo nije

I sad ono što se u predgovorima obično ne piše, jer smanjuje broj kupaca.

Ova knjiga nije za svakoga. Ona traži olovku, otvoren dokument i pola sata na nekoliko mjesta. Ako to nećete napraviti, iz nje ćete izvući manje nego iz bilo kojeg kratkog teksta na internetu - i to bez ičije krivnje.

Ali ako to napravite, dobivate nešto što se rijetko nudi: **ne rezultat, nego metodu.**

Rezultati zastarijevaju. Vrijednost mirovinskog boda mijenja se dva puta godišnje, porezna pravila svakih nekoliko godina, vlade još češće. Metoda ne zastarijeva. Čovjek koji zna izračunati vlastitu brojku znat će je izračunati i za deset i za trideset godina, po tada važećim pravilima, bez ičije pomoći i bez ove knjige.

To je jedina korist koju znam ponuditi, i jedina koja traje koliko i vi.

Što ovo ne znači

Ne znači da je ova knjiga bolja od onih koje sam čitao. Mnoge su bolje napisane i mnoge donose uvide do kojih sam ja došao tek preko njih.

Znači samo da je **primjenjiva ovdje**.

Ako živite u Hrvatskoj, plaćate hrvatske doprinose i jednoga ćete dana primati mirovinu izračunanu hrvatskom formulom, onda vam treba knjiga koja računa u tim uvjetima. Ne prijevod, ne prilagodbu - **preračunavanje**.

To je sve što je ova knjiga pokušala biti, i jedini razlog zbog kojeg postoji.

Knjiga ima jednu formulu, četrnaest poglavlja i jednu praznu stranicu na kraju, koja čeka vaše brojke.

Počnimo od onoga što vas se najviše tiče, a najmanje znate.

UVOD

Postoji jedan broj koji vas se tiče više od gotovo svih drugih brojeva u vašem životu, a vrlo je vjerojatno da ga ne znate.

Taj broj nije vaša plaća. Nije ni iznos kredita, ni cijena stana, ni stanje na računu. Taj broj je **mjesečni iznos koji ćete primati zadnjih dvadeset godina svoga života** - dakle onda kad ga više ne budete mogli promijeniti.

Nije tajna. Ne krije ga nitko. Izračunava se javnom formulom, iz podataka koji već postoje, a stoje u dokumentu koji vam je dostupan u pet minuta.

I gotovo sigurno ga nikada niste izračunali.

Ova je knjiga napisana zato da to učinite - u četvrtome poglavlju, olovkom, na svojim brojkama. Sve prije toga priprema je, sve poslije odgovor na pitanje koje taj broj neizbježno otvori.

Zašto vam to nitko nije rekao

Ne zbog urote. Zbog toga što u javnom prostoru o mirovinama govore samo dva glasa, a nijedan nema interesa da vam kaže brojku.

Prvi je glas **državnog optimizma**. On kaže da su mirovine povećane, da sustav stoji i da nema razloga za brigu. Nije lažljiv - mirovine se doista povećavaju. Samo mjeri nešto drugo od onoga što vas zanima.

Drugi je glas **šarlatanstva**. On obećava financijsku slobodu do ljeta, prinose koji se ne mogu izgubiti i tečajeve koji će vam promijeniti život. Njemu vaša brojka ne treba, jer prodaje nadu, a nada se ne provjerava.

Između tih dvaju glasova nedostaje treći, i on je jedini koristan: **hladan izračun onoga što vas čeka, i mirno objašnjenje što se s tim može učiniti.**

To je sve što ova knjiga pokušava biti.

Što vam obećavam, a što ne

Neću vam obećati bogatstvo. Ova knjiga ne sadrži nijedan savjet o tome kako se obogatiti, jer takvi savjeti ili ne rade ili nisu savjeti nego prodaja.

Obećavam vam nešto rjeđe i, mislim, vrjednije: **da nikada nećete morati moliti.**

Da ne morate prihvatiti loš posao jer vam plaća treba u petak. Da ne morate šutjeti kad bi trebalo govoriti. Da ne morate tražiti od djece koja imaju svoju ratu i svoje dijete.

Za to postoji riječ. Neću je izgovoriti još dugo, jer se od ponavljanja troši - i jer je treba zaslužiti. Za razliku od bogatstva, ono što ona označava ne ovisi ni o sreći, ni o nasljedstvu, ni o tome hoće li vaše ulaganje ispasti dobro.

Ovisi o nekoliko odluka koje možete donijeti počevši od ovoga mjeseca.

Zašto knjiga postoji

Zato što ovo u Hrvatskoj nitko ne uči.

Prema nacionalnom ispitivanju koje su 2023. proveli Hanfa i Hrvatska narodna banka prema metodologiji OECD-a, ukupna ocjena financijske pismenosti u Hrvatskoj iznosi **12 od 20 bodova** - dakle ispitanici u prosjeku točno odgovore na tri od pet pitanja.[1]

Ali podatak koji me natjerao da ovu knjigu napišem drugi je.

Hanfa je 2022. provela istraživanje na tisuću ljudi u dobi **od 50 do 65 godina** - dakle na onima koji su mirovini najbliži i kojima je znanje najpotrebnije. Njihova ocjena: **12,2 od 20**.[2]

Blizina mirovine, pokazuje se, ne znači spremnost za nju. Ljudi kojima do mirovine ostaje nekoliko godina znaju o mirovinskom sustavu jedva nešto više od ostalih - a odluke koje tada donose među najskupljima su u životu.

Ovo nije prijekor. To je opis prilike koja je propuštena društveno, i koju sada mora nadoknaditi svatko za sebe.

Kako čitati ovu knjigu

Knjiga ima četiri dijela i svaki radi drugi posao.

Prvi dio je računica. Kako sustav radi, zašto se mijenja i koliko će vam dati. Završava vašom brojkom.

Drugi dio je pamćenje. Hiperinflacija, zamrznuta štednja, krize koje ste sami proživjeli i krediti u švicarskim francima - ne kao povijest, nego kao lekcije koje su oblikovale način na koji danas postupate s novcem.

Treći dio je ogledalo. Zašto pametni ljudi donose loše financijske odluke, uključujući mene. Ovaj je dio najneugodniji.

Četvrti dio je sustav. Što točno činiti, u kojem redoslijedu i kako to postaviti tako da radi i onih mjeseci kad vam nije ni do čega.

Uz to, dvije stvari koje ovu knjigu čine drukčijom od većine.

Okvir „Uzmite svoj papir". Na kraju većine poglavlja čeka vas zadatak s dokumentom koji **već imate** - platnom listom, izvadkom iz REGOS-a, ugovorom o kreditu, policom osiguranja, izvještajem fonda. Financijska se pismenost ne stječe čitanjem o tuđim papirima nego čita-

BESPLATNI ULOMAK · SERIJA NOVAC

Računaj na sebe

Ovo je bio besplatni ulomak. U cijelom izdanju čeka vas još:

- Kako mirovina stvarno nastaje i vaša brojka
- Tihi porez: inflacija i štednja koja gubi
- Zašto pametni ljudi donose loše financijske odluke
- Ulaganje za normalne ljude
- Plan na jednoj stranici i kontrolne liste

Cijelo izdanje · 26 €

184 stranice · preuzimanje odmah nakon plaćanja · bez pretplate
Povrat novca u 14 dana: javite nam se i napišite što vam je nedostajalo.

Kupnja: payhip.com/b/qSAE5